

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - शास्त्री-३ (Sem_6)

प्रश्नपत्र-५

गुणाः - ७०

विषयः - वेदसंहिता

CC 3.6.11

समयः - ११:०० तः ०२:००

दिनाङ्कः - २२-०४-२०१६

सन्दर्भग्रन्थः - सामवेदः (पूर्वार्चिकेआग्नेयपर्वणः प्र.अ.स. खण्ड यावत्)

अथर्ववेदः (पृथिवीसूक्तम्)

युनिट-१

- प्रश्नः -१ निम्नाङ्कितेषु कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्या विधेया । ०८
- (१) अग्निदूतं वृणीमहे होतारं विश्ववेदसम् ।
अस्य यज्ञस्य सुकृतम् ॥
- (२) उपत्वाग्ने दिवेदिवे दोषावस्तर्धिया वयम् ।
नमो भरन्त एमस्ति ॥
- (३) कस्यनूनं परीणसि धियो जिन्वसि सत्पते ।
गोपाता यस्य ते गीरः ॥
- प्रश्नः -२ कस्यापि एकस्य सारांशं लिखतु । ०८
- (१) प्रथमाध्यायस्य प्रथमखण्डस्य सारांशं लिखतु ।
(२) तृतीयखण्डस्य ग्रन्थानुरूपभाष्यमतानुसारं सारः लेखनीयः ।
- प्रश्नः -३ द्वयोः टिप्पणी कार्या । ०४
- (१) सामवेदे पूर्वार्चिके अग्नेः वैशिष्ट्यम् । (२) सामशब्दस्य विस्तृतव्याख्या ।
- प्रश्नः -४ अधोलिखितेषु पञ्चानामुत्तरं लिखत । ०५
- (१) सामवेदे पूर्वार्चिके कति पर्वाणि ?
(२) सामवेदस्य भाष्यकारस्य नाम किम् ?
(३) बर्हि-शब्दस्य अर्थं लिखतु ।
(४) “अस्माभिः स्तूयमानः” इत्यत्र कः प्रन्तयः ?
(५) प्रदानाय (हव्यदातये) का विभक्ति वचनं च ?
(६) होता “होमनिषधनशीलः” कः देवः ?
(७) ‘द्रविणम्’ शब्दस्य अर्थं लिखतु ।

युनिट-२

- प्रश्नः -५ निम्नाङ्कितेषु कयोश्चित् द्वयोः भाष्येनसह ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । ०८
- (१) यज्ञायज्ञा वो अग्नेये गिरागिरा च दक्षसे ।
प्रप्रवयममृतं जातवेदसं प्रिये मित्रं नर्शसिरयम् ॥
- (२) शेषेवनेषु मातृषु सं त्वा मर्तास इन्धते ।
अतन्द्रो हव्यं वहसि हविष्कृत आदिदेवेषु राजसि ॥
- (३) प्रकेतुना वृहता यात्यग्निरा रोदसी वृषभरोरश्वीति ॥

- प्रश्न: -६ कस्येकस्य वर्णनं वर्णयत । ०८
- (१) सामवेदग्रन्थ परिचयः वर्णयत ।
- (२) ग्रन्थानुसारम् त्रिषु लोकेषु देवस्वरूपस्य अग्नेः योगदानं वर्णयत ।
- प्रश्न: -७ द्वयोः टिप्पणीं लिखत । ०४
- (१) सामगानेन सह संगितस्योपयोगः । (२) सामवेदस्योपदेशः ।
- (३) गीतानुसारं सामवेदस्य स्वरूपम् ?
- प्रश्न: -८ अधोलिखितेषु पञ्चानामुत्तरं लिखत । ०५
- (१) यज्ञायज्ञा गिरागिरा च दन्यसे ॥ रिक्तस्थानं पूरयतु ।
- (२) “गीर्भिः” विभक्तिवचनशब्दपरिचयं लिखत ।
- (३) “पाहि नो अग्न” अर्थं स्पष्टयतु ।
- (४) आग्नेयकाण्डे कस्य वर्णनमस्ति ?
- (५) सामवेदे आर्चिकसङ्ख्या कति ? के च ते ?
- (६) ‘इन्धेराजा नमोभियस्य’ इत्यस्य मन्त्रभागस्य रिक्त स्थानं पूरयतु ।
- (७) सामवेदपरिचयश्लोकः कः ?

युनिट-३

- प्रश्न: -९ द्वयोः मन्त्रयोः ससन्दर्भं व्याख्या विधेया । ०८
- (१) यस्याश्चतस्रः प्रदिशः पृथिव्या यस्या मन्त्रं कृष्टयः संबभूवुः ।
याविर्भर्ति बहुधा प्राणदेजत्सा नो भूमिर्गोष्वप्यन्ने दधातु ॥
- (२) विमृग्वरीं पृथिवीमा वदामि क्षमां भूमिं ब्रह्मणा वावृधानाम् ।
ऊर्जं पुष्टं विभ्रतीमन्न भागं घृतं त्वामिनिषीदेमभूमे ॥
- (३) याद्विपादः पक्षिणः संपतन्ति हंसा सुपर्णाः शुकुना वयांसि ।
यस्यां वातो मातरिश्च्येयते रजंसि कुण्वंश्च्यावयं
श्च वृक्षान् वातस्य प्रवामुपवामनु वात्यर्चिः ॥
- प्रश्न: -१० एकस्य समीक्षा कार्या । ०८
- (१) मातृभूमेः वैदिक गीतम् “पृथिवीसूक्तम्” स्पष्टयत ।
- (२) “अथर्ववेदः” इत्यस्य ग्रन्थस्य वैशिष्ट्यं लिखत ।
- प्रश्न: -११ एकस्या टिप्पणी कार्या । ०२
- (१) सामाजिककर्मणि अथर्ववेदस्य योगदानम् ।
- (२) “पृथिवीसूक्तम्” इत्यस्मिन् सूक्ते भूमेः संरक्षणार्थं के के उपायाः अवलम्बनीयाः
ग्रन्थानुसारं वर्णयत ।
- प्रश्न: -१२ द्वयोः उत्तरं लिखत । ०२
- (१) मातृभूमेः उपासकः कः ?
- (२) ‘अष्टचक्रानवद्वारा’ नगर्याः किं नाम ?
- (३) ‘वैदिकगीतम्’ अर्थं लिखन्तु ।
- (४) ‘माताभूमिः पुत्रोऽहं पृथिव्याः’ व्याख्यायताम् ।